

Sygn. akt I C 665/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa**

Protokolant: protokolant sądowy P. R.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 maja 2015 roku

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - (...) w W.

przeciwko Gminie Miejskiej B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej Gminy Miejskiej B. na rzecz powoda Skarbu Państwa - (...) w W. kwotę 225 526,77 zł (dwieście dwadzieścia pięć tysięcy pięćset dwadzieścia sześć złotych 77/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2011 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanej Gminy Miejskiej B. na rzecz Skarbu Państwa - (...) kwotę 3 024,00 (trzy tysiące dwadzieścia cztery) złote tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od powoda Skarbu Państwa - (...) w W., na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie z zasądzzonego w punkcie I wyroku świadczenia kwotę 2 287,07 (dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt siedem złotych 7/100) tytułem części wydatków na opinie biegłych;

V. nakazuje ściągnąć od pozwanej Gminy Miejskiej B., na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 16.847,23 zł (szesnaście tysięcy osiemset czterdzieści siedem złotych 23/100) tytułem części nieuiszczonej opłaty oraz części wydatków na opinie biegłych.

I C 665/11

I. Uzasadnienie

W pozwie z dnia 12 lipca 2011 roku (data stempla pocztowego, k. 198) Skarb Państwa reprezentowany przez (...), zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, by pozwana Gmina B. zapłaciła powodowi Skarbowi Państwa – (...) kwotę 316.836,68 zł. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że Gmina B. pomimo ciężącego na niej ustawowego obowiązku oświetlenia obwodnicy miejscowości B., stanowiącej drogę krajową nr (...) położoną na terenie Gminy, nie zawarła z dostawcą energii umowy na jej dostawę i nie poniosła kosztów jej oświetlenia.

Podniesiono, iż w związku z tym w okresie od 3 lutego 2009 r. do 15 lutego 2010 r. (...) Oddział w L. zawarła siedem umów o dostawę energii elektrycznej i świadczenie usług dystrybucji. W dniu 18.02.2011 r. (...) przesyłając noty księgowe z dnia 15.02.2011 r. wezwała pozwaną Gminę do zapłaty kwot wynikających z zawartych z dystrybutorem energii umów tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez powoda. Gmina B. nie zapłaciła jednak wskazanych kwot (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-8).

W dniu 18 lipca 2011 roku Sąd Okręgowy w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym orzekając, iż pozwana Gmina B. winna w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty zapłacić powodowi Skarbowi Państwa – (...) kwotę 316 836,68 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2011 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania Skarbowi Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, albo wnieść w tymże terminie sprzeciw (nakaz zapłaty k. 199).

W dniu 3 sierpnia 2011 roku (data stempla pocztowego, k. 236) od powyższego nakazu zapłaty strona pozwana założyła sprzeciw, wnosząc jednocześnie o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu wskazano, że powód na żadnym etapie realizacji inwestycji nie przekazał pozwanej informacji o wybudowanym oświetleniu, o konieczności zarezerwowania w budżecie miasta środków na ten cel. Ponadto w ocenie strony powód zawarł umowę na niekorzystną taryfę dostawy i dystrybucji energii, tj. taryfę (...) podczas gdy w całym mieście B. na oświetlenie obowiązuje taryfa (...). Pozwany nie może zaś ponosić odpowiedzialności z tytułu niegospodarności powoda.

W ocenie pozwanego oświetlenie wykorzystywane było również do celów budowy ulicy. Punkty świetlne zlokalizowane były po obu stronach jezdni, gdy tymczasem ruch odbywał się jedną stroną jezdni. Zdaniem strony koszty energii elektrycznej związanej z zasilaniem infrastruktury oświetleniowej nie mogą obciążać miasta, również z tego powodu, że w okresie, w którym zostały poniesione, pozwana nie była dysponentem infrastruktury. Dopiero od momentu zawarcia umowy dostawy energii elektrycznej przez pozwaną ze spółką (...) S.A. istnieje po stronie pozwanej odpowiedzialność z tytułu finansowania obwodnicy miejskiej (sprzeciw, k. 203-204).

W piśmie procesowym z dnia 11 listopada 2011 roku powód podniósł, że Gmina B. miała wiedzę o rozbudowie drogi krajowej nr (...) W. – T. na odcinku m. B. od km 630+519 do km 641+489 i związanej z tą inwestycją budową urządzeń oświetlających drogę. W ocenie powoda zawarcie przez (...) umów o dostawę energii wg taryfy (...) było w pełni uzasadnione (k. 248-254).

W piśmie z dnia 24 listopada 2011 roku Gmina B. wskazała, że nie uzyskała od powoda informacji o wybudowanym oświetleniu oraz o jego parametrach tj. ilości punktów świetlnych, mocy zainstalowanej oraz o konieczności zarezerwowania w budżecie miasta środków finansowych. Bez tych danych nie miała możliwości zarówno zawarcia umowy na dostawę energii do oświetlenia jak i zaplanowania wydatków na ten cel. Zdaniem strony, zgodnie z zawartym z powodem porozumieniem, to strona powodowa miała ponosić koszty z zakresu budowy, przebudowy, remontu i utrzymania przejętej drogi, a wpływy z tytułu opłat i kar pieniężnych z decyzji i zezwoleń oraz umów stanowią jej przychód, który ma być przeznaczony na wyszczególnione powyżej zadania. Pozwana miała jedynie ponosić koszty nabywania nieruchomości pod budowę, przebudowę, remont i utrzymanie przejętej do zarządzania drogi. Innych obciążeń umowa nie przewidywała (k. 307-310).

Stosownie do stanowiska strony powodowej z dnia 1 lutego 2012 roku z porozumienia z dnia 2 lutego 2004 r. nie można wywieść obowiązku finansowania przez (...) oświetlenia obwodnicy miasta B. (k. 317-321).

W piśmie z dnia 17 lutego 2012 roku pozwany wskazał, że pozwany nie powinien ponosić kosztów zainstalowania urządzeń związanych z drogą a zwłaszcza z bezpieczeństwem ruchu drogowego (k. 335-336).

W toku dalszego postępowania, strony popierały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Droga krajowa nr (...) W. – T. na odcinku od km 630+519 do km 641+489 (obwodnica B.) położona jest w granicach administracyjnych Miasta B. (okoliczność bezsporna).

(...) zrealizowała plan inwestycyjny związany z wybudowaniem w/w odcinka drogi wraz z urządzeniami towarzyszącymi, w tym z zakresu oświetlenia drogi, stosownie do projektów architektoniczno-budowlanych.

Na wymienionym odcinku drogi zostało wybudowane oświetlenie drogi wyposażone w lampy sodowe (...) o mocy 150 W każda. Zlokalizowanych zostało 855 opraw świetlnych. Włączanie i wyłączanie oświetlenia ulicznego odbywało się przy zastosowaniu zegara astronomicznego. Godziny włączania i wyłączania oświetlenia drogowego były zmienne i zależały od długości dnia (okoliczność bezsporna, pismo, k.433, załącznik nr 2 do umowy nr (...), k. 494, projekt budowlany, k. 496-532).

W okresie od 3 lutego 2009 roku do 15 maja 2010 roku (...) w L. zawarła z (...) Spółką Akcyjną w L. umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji z dnia: 03.02.2009 o nr (...), (...) o nr (...), (...) o nr (...), (...) o nr (...), (...) o nr (...), (...) o nr (...), w zakresie oświetlenia drogowego obwodnicy, dokonując wyboru grupy taryfowej (...) (umowy wraz z załącznikami, k. 10 -52).

Koszty oświetlenia obwodnicy B. – drogi krajowej Nr (...) w okresie objętym rozszczeniem w oparciu o taryfę (...) byłyby niższe o kwotę netto 74.844,19 zł, tj. brutto 91.309,91 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego, k. 855-974, opinia uzupełniająca, k. 1017-1134).

Prąd elektryczny ze słupów oświetlenia przeznaczany był także na potrzeby znaków drogowych, co wynikało z projektu budowlanego. Następnie dokonano wyłączenia wskazanych znaków z oświetlenia drogowego i podłączenia ich pod oddzielne łącza licznikowe.

Na obwodnicy znajdowała się jedna stacja meteorologiczna, miała ona jednak zasilanie z szafy oświetleniowej mieszczącej się przy ul. (...) (został położony oddzielny kabel zasilający). Przy budowie drogi nie korzystano z zasilania oświetlenia drogowego (zeznania K. O., k. 348-348v).

Z uwagi na brak danych nie ma możliwości ustalenia wysokości poboru prądu przez znaki drogowe. Jednakże z uwagi na zastosowanie elementów oświetlenia L. obciążenie było znikome (okoliczność bezsporna, opinia biegłego, k. 855-974, opinia uzupełniająca, k. 1017-1134, opinia biegłego, k. 545-568, opinia uzupełniająca, k. 789-796).

W piśmie z dnia 28 grudnia 2010 roku powód poinformował pozwanego, że dokonał wydzielenia elementów poboru energii dla urządzeń bezpieczeństwa ruchu, z kompleksowych umów dotyczących oświetlenia obwodnicy B.. Wskazano, że z tym dniem do zakładu Energetycznego w B. został złożony wniosek o rozwiązanie umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług w zakresie oświetlenia ulicznego obwodnicy B., z wyłączeniem węzłów: (...) i B., oraz że w związku z tym powód nie będzie ponosił zobowiązań finansowych w zakresie opłat za oświetlenie uliczne przedmiotowego odcinka (pismo, k. 208).

W okresie obowiązywania w/w umów kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji powód pokrywał z własnych środków koszty oświetlenia na odcinkach dróg objętych umowami zawartymi z (...) Zakładami (...) w L. na łączną kwotę 316.836,68 zł. Przesyłając noty księgowe z dnia 15.02.2011 r. o nr (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...) w dniu 18.02.2011 r. (...) Oddział w L. wezwała Gminę B. do zapłaty kwot: 47.007,95 zł, 28.144,20 zł, 45.385,48 zł, 18.348,12 zł 24.938,56 zł, 94.570,97 zł, 58.441,40 zł, tj. łącznie kwoty 316.836,68 zł, tytułem kosztów oświetlenia, które zostały poniesione przez (...) w okresie od kwietnia 2009 r. do stycznia 2011 r., w terminie 7 dni od dnia otrzymania not księgowych (noty księgowe, faktury VAT, potwierdzenia przelewów, k. 53-183, prezentata, k. 134).

Gmina B. dokonała zwrotu not księgowych nr (...) z dnia 15.02.2011 r., odmawiając ich zapłaty (pismo, k. 184).

Pismami z 16.03.2011 r. (...) Oddział w L. skierował do Gminy B. ostateczne wezwania do zapłaty kwot: 47 001,95 zł, 28 144,20 zł, 45 385,48 zł, 18 348,12 zł, 24 938,56 zł, 94 570,97 zł i 58 441,40 zł wynikających odpowiednio ze wskazanych not księgowych z dnia 15.02.2011 r. (wezwania do zapłaty, k. 186-192, dowód doręczenia, k. 193).

Pozwany nie zapłacił powyższych kwot na rzecz (...) (okoliczność bezsporna).

W piśmie z dnia 21 stycznia 2011 roku pozwana zadeklarowała przejęcie finansowania punktów świetlnych występujących w omawianych lokalizacjach. Jednocześnie wniosła o udzielenie informacji technicznych dotyczących sieci w celu zawarcia umowy kompleksowej na sprzedaż energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji (pismo k. 207).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów urzędowych i prywatnych oraz zeznań świadków. W ocenie sądu dowody z dokumentów w pełni zasługują na obdarzenie ich walorem wiarygodności. Co do formy i treści nie były one przez strony kwestionowane, a Sąd nie dopatrył się okoliczności, które mogłyby ich wiarygodność podważyć. We wskazanym zakresie Sąd oparł się na opinii biegłych. W sprawie niniejszej zostały wywołane opinie biegłych sądowych z zakresu sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych P. M. oraz instalacji i urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia elektrycznego F. Ś.. Wskazać należy, że ostatecznie strony nie kwestionowały opinii biegłego w zakresie różnicy w wysokości wydatków jakie powód poniósłby zawierając umowę na dostawę energii elektrycznej przy użyciu taryfy (...), zamiast taryfy (...) (k. 1153v).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Kwestię sporną w sprawie stanowiło ustalenie, czy na stronie pozwanej spoczywał obowiązek finansowania kosztów oświetlenia obwodnicy Miasta B. w okresie wynikającym z umów zawartych od 3 lutego 2009 r. do 15 lutego 2010 r. z (...) Spółką Akcyjną.

Na wstępie wskazać należy, iż zadania własne, które finansować ma gmina określa art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 142 poz. 1591 z 2001 r. z późn. zmianami). Wyliczenie tam zawarte nie jest kompletne, o czym świadczy użycie przez ustawodawcę zwrotu "w szczególności". Z treści ust. 1 pkt 1 wynika, że do zadań własnych gminy w szczególności należą sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego.

Zgodnie z treścią przepisu art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2006 roku, Nr 89, poz. 625) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy. Obowiązek finansowania oświetlenia dróg publicznych dotyczy wszystkich dróg znajdujących się na terenie gminy, czyli także dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, które nie pozostają w zarządzie gminy. Formuła w jakiej ustawodawca wypowiedział się o obowiązku finansowania oświetlenia wskazuje, że jest to zadanie obowiązkowe gminy, od wykonania którego gmina nie może odstąpić. Nie ma również podstaw do przyjęcia, że obowiązek finansowania oświetlenia dotyczy wyłącznie tych miejsc publicznych, a zatem i dróg publicznych na terenie gminy, których oświetlenie zaplanowała. W ramach obowiązku oświetlenia dróg publicznych, na pozwanej ciąży obowiązek oświetlenia dróg krajowych, w ich części usytuowanej na jej terenie, przy czym nie powinno budzić wątpliwości, że nie będąc investorem takiej drogi, gmina nie może sposobu oświetlenia takiej drogi zaplanować. Wskazać należy, że obowiązujące przepisy nie przewidują dowolności w zakresie sposobu oświetlania dróg publicznych; przeciwnie, precyzują warunki techniczne, które w tym zakresie muszą być spełnione dla zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom drogi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2014 roku w sprawie II CSK 183/13).

Dla prawidłowej wykładni przepisu art. 18 prawa energetycznego należy przytoczyć jego brzmienie przed nowelizacją, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2004 roku. Wynikało z niego, że na gminach spoczywał obowiązek finansowania oświetlenia ulic, placów i dróg, znajdujących się na terenie gminy, w odniesieniu, do których gmina jest zarządcą.

W poprzednim stanie prawnym finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg także należało do zadań własnych gmin, ale jedynie w odniesieniu do tych dróg, które znajdowały się na terenie gminy i których gmina była zarządcą. Oświetlenie dróg niebędących w zarządzie gminy finansowane było z budżetu państwa.

Porównując te regulacje w sposób jednoznaczny stwierdzić należy, że od daty wejścia w życie nowelizacji tegoż przepisu (1 stycznia 2004 r.) obowiązek ten dotyczy wszystkich dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy, czyli także dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, które nie pozostają w zarządzie gminy. Pogląd taki jest również akceptowany przez przedstawicieli doktryny (Prawo energetyczne. Komentarz. pod redakcją Z. Moras, M. Swora wyd. Lex 2010).

Rozszerzenie obowiązku finansowania przez gminy oświetlenia ulicznego o wszystkie drogi znajdujące się na terytorium gminy, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych w rozumieniu ustawy o autostradach płatnych, wynikało z przeprowadzanej w tym czasie reformy systemu finansów samorządu terytorialnego, której celem miała być zmiana warunków funkcjonowania samorządów terytorialnych, decentralizacja funkcji państwa oraz przeniesienie części dochodów państwa do samorządów. W ramach powyższej reformy powstały nowe źródła dochodów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Przepisy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły udział jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych oraz osób fizycznych. Nałożenie na gminy dodatkowego obowiązku, jakim jest finansowanie oświetlenia ulicznego wszystkich dróg znajdujących się na terenie gminy, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, wiązało się z przekazaniem gminom dodatkowych dochodów na ten cel.

Przepis art. 61 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966), mocą którego dokonano zmiany art. 18 prawa energetyczne, przez zmianę ust.1 i 3 oraz uchylenie ust. 3a, był zaś przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego. Wyrokiem z dnia 31 maja 2005 r. K 27/04 (Dz. U z 2005 r. Nr 102, poz.861) Trybunał orzekł, że przepis ten, dotyczący rozszerzenia obowiązku finansowania oświetlenia dróg publicznych przez gminy, jest zgodny z art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W sprawie bezsporne było, że obwodnica miasta B. znajduje się na terenie pozwanej Gminy Miejskiej. Skoro tak to na stronie pozwanej spoczywał obowiązek finansowania wydatków związanych z oświetleniem tego odcinka drogi krajowej. Wykazane zaś w sprawie zostało, że wydatki z tym związane, za okres objęty żądaniem pozwu, poniósł powód.

Powód jest podmiotem, który w imieniu Skarbu Państwa sprawuje zarząd między innymi drogami krajowymi. (...) zawarła umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczenia usług dystrybucji dotyczące oświetlenia drogowego obwodnicy.

Zarzut strony pozwanej, że obowiązek finansowania oświetlenia został przeniesiony na powoda na podstawie porozumienia z dnia 2 lutego 2004 roku jest niezasadny (porozumienie, k. 256-257, załączniki, k. 259-260). Stosownie do § 6 wskazanego porozumienia (...) ponosi koszty z zakresu budowy, przebudowy, remontu i utrzymania przejętej do zarządzania drogi. Zgodnie zaś z załącznikiem nr 2 do protokołu zdawczo-odbiorczego z dnia 6 lutego 2004 roku do przejmującego zarządzanie należy m.in. utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą.

Również w art. 20 ust. 4 ustawy o drogach publicznych ustawodawca nałożył na zarządcę drogi obowiązek utrzymania m.in. drogowych obiektów inżynierskich i innych urządzeń związanych z drogą.

Jak wskazano na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy prawo energetyczne do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy oraz finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na

terenie gminy. Pod pojęciem finansowania oświetlenia należy rozumieć finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania (art. 3 pkt 22 ustawy). Tym samym nie ma podstaw do przyjęcia, że powód zobowiązał się do „finansowania” oświetlenia obwodnicy.

Również brak jest podstaw do stwierdzenia, że doszło do nieprawidłowości w zakresie budowy oświetlenia i przez to do niezasadnego zwiększenia kosztów energii elektrycznej, skoro bezspornie budowa oświetlenia została wykonana zgodnie z projektem architektoniczno-budowlanym (decyzja, k. 264-269, projekt architektoniczno-budowlany, k. 496-532, 535).

Wprawdzie (...) była zobowiązana do podjęcia działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa i wygody na drogach krajowych, jednakże podkreślenia wymaga, że do jej obowiązków nie należało finansowanie oświetlenia tych dróg, który to obowiązek spoczywał na pozwanej Gminie. Powód zawierając zatem umowy i finansując oświetlenie powyższego odcinka drogi nie działał w wykonaniu swoich obowiązków ustawowych, gdyż obowiązek ten we wskazanym zakresie (jako zadanie własne) spoczywał na pozwanej Gminie. Powód nie był także uprawniony z innego tytułu do zawarcia umów i finansowania oświetlenia powyższego odcinka drogi krajowej pozostającej na terenie pozwanej. Zawierając umowy i ponosząc koszty finansowania oświetlenia tych odcinków drogi krajowej działał zatem za pozwaną Gminę, nie będąc do tego uprawniony ani zobowiązany i mając świadomość braku podstaw do podjęcia takich czynności, prowadził zatem sprawę pozwanej Gminy, „cudzą sprawę”, co wypełnia dyspozycję art. 752 k.c.

Powołany wyżej przepis art. 752 k.c. należy rozumieć szeroko, jako każde uprawnienie do prowadzenia cudzych spraw. Nie dotyczy on tylko przypadków dokonywania czynności, które mogłyby być przedmiotem zlecenia w ścisłym tego słowa znaczeniu (art. 734 k.c.), ale bez zawarcia takiej umowy, lecz również innych czynności, które mogą stanowić element treści innych stosunków prawnych. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia dotyczy podjęcia czynności stanowiącej ingerencję w cudze sprawy bez jakiegokolwiek tytułu prawnego. Prowadzenie spraw również zostało użyte w szerokim znaczeniu i obejmuje dokonywanie czynności zarówno faktycznych jak i prawnych. Przy prowadzeniu cudzej sprawy bez zlecenia prowadzący ją powinien zachować należytą staranność, to jest taką, jaką okazuje się we własnych sprawach.

Stosownie zaś do przepisu art. 753 § 2 zd. 2 k.c. jeżeli prowadzący cudzą sprawę działał zgodnie ze swoimi obowiązkami, może żądać zwrotu uzasadnionych wydatków i nakładów wraz z ustawowymi odsetkami. Podstawową przesłanką powstania tego uprawnienia jest działanie zgodnie z obowiązkami. W tym zakresie decydujące znaczenie powinna mieć ocena przez pryzmat podstawowych obowiązków prowadzącego cudzą sprawę bez zlecenia określonych w art. 752 k.c. Natomiast na uprawnienia te nie powinno wpływać wykonanie dalszych jego obowiązków uregulowanych w art. 753 § 1 i 2 zd. 1 k.c.. (por. Kopaczyńska-Pieczniak w Komentarz do art. 753 Kodeksu cywilnego, opubl., Lex 2010). Prawo żądania zwrotu dotyczy wszelkich wydatków, które były uzasadnione, a więc zostały poniesione w celu należytego wykonania czynności, jakich podjął się negotiorum gestor. Decydujące znaczenie ma celowy charakter wydatku. Uznać za takie należy nie tylko wydatki konieczne, ale również inne potrzebne do prawidłowej realizacji dokonywanych przez niego czynności. Skarb Państwa reprezentowany przez (...) może więc na podstawie art. 753 § 2 k.c. dochodzić zwrotu tych wydatków.

Na marginesie wskazać należy, że przepis art. art. 753 § 1 k.c. przewiduje obowiązek zawiadomienia osoby zainteresowanej przez prowadzącego jej sprawę bez zlecenia. Obowiązek ten powstaje z chwilą podjęcia się prowadzenia cudzej sprawy, zawiadomienie bowiem według treści tego przepisu jest zawiadomieniem o prowadzeniu cudzej sprawy bez zlecenia. W doktrynie wypowiedziano pogląd, który Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w całości, iż „naruszenie obowiązku zawiadomienia, gdy było to możliwe, nie wpłynie w zasadzie na uprawnienia prowadzącego sprawę do zwrotu wydatków, nakładów, zwolnienia z zobowiązań, jeżeli prowadził sprawę zgodnie ze swymi obowiązkami (na możliwość wpływu naruszenia obowiązku zawiadomienia na te uprawnienia wskazuje L. Stecki (w:) System prawa prywatnego, t. 7, 2001, s. 385, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 września 2013 r. I ACa 319/13), a prawdopodobna wola osoby zainteresowanej, którą się kierował, okaże się zbieżna z jej wolą rzeczywistą. Można jednocześnie brak zawiadomienia mimo takiej możliwości traktować jako niezachowanie należytej staranności, wymaganej od prowadzącego cudzą sprawę bez zlecenia, co naraża go na ewentualną odpowiedzialność

odszkodowawczą na podstawie art. 471 i n. k.c. Jeżeli jednak prowadzący cudzą sprawę nie zawiadomi osoby zainteresowanej mimo istnienia takiej możliwości i na skutek tego nie dowie się o odmiennej woli takiej osoby, należy przyjąć, że nie może wówczas żądać zwrotu poniesionych wydatków oraz ponosi odpowiedzialność za szkodę zgodnie z art. 754 k.c. (por. M. Nesterowicz (w:) J. Winiarz, Komentarz, t. II, 1989, s. 694). Skutek taki należy odnieść do naruszenia obowiązku zawiadomienia spowodowanego okolicznościami, za które negotiorum gestor ponosi odpowiedzialność” (Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak w: Komentarz do art. 753 kodeksu cywilnego, stan prawny 2010.08.01, opubl. LEX).

Nie można jednakże uznać, iż w okolicznościach niniejszej sprawy zachodziły przesłanki określone w art. 754 k.c. wyłączające możliwość dochodzenia przez powoda zwrotu wydatków poniesionych na oświetlenie dróg krajowych. Zgodnie z art. 754 k.c. kto prowadzi cudzą sprawę wbrew wiadomej mu woli osoby, której sprawę prowadzi, nie może żądać zwrotu poniesionych wydatków i odpowiedzialny jest za szkodę, chyba że wola tej osoby sprzeciwia się ustawie lub zasadom współżycia społecznego. Z ustaleń faktycznych wynika, że powód dopiero w notach księgowych wzywających do zapłaty, zawiadomił pozwaną o prowadzeniu jej sprawy polegającej na oświetleniu drogi krajowej na wskazanych odcinkach. Nie można jednak przyjąć, że powód działał wbrew jej woli. Pozwana miała bowiem świadomość, że inny podmiot wykonuje za nią obowiązek finansowania oświetlenia wskazanych w pozwie odcinków krajowych. Od dnia 1 stycznia 2004 roku obowiązek finansowania oświetlenia dróg publicznych dotyczy wszystkich dróg znajdujących się na terenie gminy, czyli także dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, które nie pozostają w zarządzie gminy (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2006r., Nr 89, poz. 625)). Pozwana wiedziała, że zawarte zostały umowy dotyczące oświetlenia dróg krajowych na wskazanych odcinkach, skoro odcinki te były oświetlone, co można było łatwo dostrzec. Pozwana Gmina jako gospodarz terenu wiedząc, że objęte żądaniem odcinki drogi krajowej są oświetlone, musiała zatem mieć świadomość, że pomimo ciążącego na niej obowiązku ustawowego, inny podmiot wykonuje należący do niej obowiązek finansując oświetlenie powyższych odcinków dróg. Pozwana przez ten okres czasu w żaden sposób nie wyraziła jednak, że sprzeciwia się prowadzeniu w jej imieniu przez powoda sprawy polegającej na oświetleniu dróg krajowych. Ponosząc koszty oświetlenia dróg krajowych na wskazanych odcinkach, które zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku prawo energetyczne powinna ponosić pozwana, powód zachował się prawidłowo (w trosce o bezpieczeństwa na drogach), z korzyścią dla pozwanej. Wyrażana następnie wola pozwanej Gminy co do nie pokrycia wydatków na oświetlenie sprzeciwia się treści art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy prawo energetyczne, a zatem pozostaje w sprzeczności z ustawą nakładającą na Gminę obowiązki z tego przepisu wynikające, wedle którego do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy finansowanie ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy.

Jak wskazano stosownie do art. 753 § 2 k.c. jeżeli prowadzący cudzą sprawę bez zlecenia działał zgodnie ze swoimi obowiązkami, może żądać zwrotu uzasadnionych wydatków i nakładów wraz z ustawowymi odsetkami.

W niniejszej sprawie pozwany wykazał za pomocą opinii biegłego, że zawierając umowy o kompleksową sprzedaż energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji powód dokonał wyboru niewłaściwej taryfy, w związku z czym niezasadnie poniósł koszty ponad kwotę 225.526,77 zł. Stosownie do wskazanej opinii wybór taryfy (...) nie był w żaden sposób uzasadniony. Różnica w grupach taryfowych dla klientów zasilanych z sieci niskiego napięcia polega na tym, iż taryfa (...) obejmuje jedną stawkę przez całą dobę, zaś taryfa (...) jest rozliczana wg stawek zmiennych: wyższej w dzień i niższej w nocy. Wybór taryfy powinien być zaś oparty o wnikliwą analizę charakteru odbiorników które mają być objęte pomiarem, ich czasu świecenia, mocy znamionowej, charakteru pracy. Dokonanie wyboru niewłaściwej taryfy wiązało się z negatywnymi skutkami finansowymi, wzrostem opłat za zużytą energię ponoszonych przez odbiorcę. Przyjąć zatem należy, że wydatki poniesione na oświetlenie obwodnicy w kwocie 91.309,91 zł nie były uzasadnione. Powód zaś na podstawie przepisu art. 753 § 2 k.c. może dochodzić zwrotu tylko wydatków uzasadnionych. Wobec tego zasadne było jedynie żądanie zapłaty kwoty 225.526,77 zł wraz z ustawowymi odsetkami zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia 26 lutego 2011 roku. Sąd oparł rozstrzygnięcie o odsetkach na art. 481 § 1 i 2 zd. 1 k.c. i art. 455 k.c. Wezwania do zapłaty zostały doręczone pozwanej w dniu 18 lutego 2011 roku (k. 52), zaś termin 7 dni w nich zakreślony upłynął

w dniu 25 lutego 2011 roku. Uzasadnionym jest zatem żądanie powoda w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wskazanego w pozwie.

Wskazać również należy, że jeżeli pozwany kwestionował wysokość dochodzonej kwoty, poddając w wątpliwość czy istotnie całość wydatkowanej przez powoda kwoty wiąże się z oświetleniem obwodnicy zgodnie z art. 232 k.p.c. powinien był dla wykazania swoich twierdzeń wskazać dowody. W sprawie stosownie do zeznań K. O. ustalono, że przy budowie drogi nie korzystano z zasilania oświetlenia drogowego. Ponadto stacja meteorologiczna była podłączona do innego źródła energii niż oświetlenie obwodnicy. Strony nie kwestionowały zaś, opinii biegłych, że pobór energii elektrycznej na potrzeby zasilania znaków drogowych był znikomy.

Podnieść również należy, że sprzeciw pozwanej poniesienia wydatków oświetlenia był sprzeczny z ustawą, a zatem nie może być on jednocześnie zakwalifikowany jako zgodny z zasadami współzycia społecznego.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje oparcie w art. 98 k.p.c. i 99 k.p.c. w zw. z art. 11 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U 2013. 1150).

Powodowie utrzymali się z roszczeniem co do kwot dających jako wartość przedmiotu sporu kwotę 225.526,77 zł z dochodzonej pozwem 316.836,68 zł, to jest w około 71 %.

Strony poniosły łącznie koszty procesu w kwocie 14.400 zł (po 7.200 zł). 71 % z tej kwoty, tj. 10.224 powinien ponieść pozwany. Poniósł 7.200 zł, w związku z czym różnicę, tj. 3.024 zł należało zasądzić na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Nieuiszczone koszty sądowe poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa obejmowały kwotę 7.886,48 zł z tytułu wydatków na opinie biegłych (1519,00 zł, k. 1138, 2449,00 zł, k. 1007, 450,40 zł, k. 823, 3,468,08, k. 583). 71 % z tej kwoty powinien ponieść pozwany, tj. 5.599,41 zł, zaś 29 % powód, tj. 2.287,07 zł.

Ponadto pozwany powinien ponieść 71 % opłaty od pozwu (15.842 zł), tj. kwotę 11.247,82 zł.

Z tego względu uwzględniając wynik procesu, na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 16.847,23 zł. W pozostałym zakresie należało nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 2287,07 zł od powoda, z zasądzzonego na jego rzecz świadczenia.

Z tych też względów oraz w oparciu o wskazane powyżej przepisy, Sąd orzekł jak w wzroku.